

La fotovoltaica estén la pressió de les renovables de les carenes a la plana

La transició energètica que viu Catalunya desencadena un desplegament massiu de sol·licituds per instal·lar centrals solars en zones agrícoles davant l'alarma del sector

Vista general d'una planta solar fotovoltaica. | ACN

El sector fotovoltaic ha despertat com un gegant sense son disposat a menjar-se el sol. I el sòl. L'allau de projectes sol·licitats en any i mig per desplegar plaques productores d'energia solar a Catalunya presenta unes xifres que han aixecat els pèls de punta a cooperatives agràries, regants, alcaldes, ecologistes i alguns tècnics del paisatge i l'urbanisme rural.

Parlen d'allau i d'un desplegament especulatiu que entra frontalment en disputa no només amb el sòl agrari, que també, sinó amb un model de país ben avingut amb els propis valors naturals i paisatgístics i amb una economia agrícola entroncada amb la tradició. Allò que porten anys clamant territoris que han patit la massificació eòlica en una primera onada, energia renovable sí, però amb més equitat territorial i més pròxima als principals centres de consum, ho exigeixen ara també des dels mateixos territoris que anhelan els promotors fotovoltaics.

La pressió de les renovables s'estén ara de les carenes desitjades pels lobbys eòlics a les planes, de les muntanyes als camps de conreu, i aquí la confrontació entre models econòmics fa més punyents, per més massives i per més excloents encara, les discrepàncies.

[noticiadiari]2/214761[/noticiadiari]

Com més bolets apareixen en el visor de la Ponència d'Energies Renovables que representen nous projectes en tramitació, més veus s'alcen per exigir una planificació sensata, que no queda garantida, sostenen, amb la normativa amb què el govern empeny la seva voluntat d'atendre la meitat de la demanda d'electricitat al país amb renovables l'any 2030 i el 100% el 2050, d'acord amb els objectius de la llei 16/2017.

¿El nou marc regulador estableix un règim de barra lliure, no hi ha límit, i amb les plaques solars la vocació original de les terres de conreu passa a tercer pla?, afirma Ramon Queralt, un dels portaveus de la Coordinadora Garrigues per una Eòlica i Solar Sostenibles. Una visió gens allunyada de la que exposa el consell regulador de la Denominació d'Origen Protegida de les Garrigues: ¿És una massificació indiscriminada, i perilla el futur d'estes comarques; l'aportació al territori serà nul·la, destruint totes les possibilitats d'un desenvolupament sostenible, basat en la producció agrària de qualitat i el seu desenvolupament turístic?, apunta en un comunicat. També s'hi ha posicionat sindicats agraris. El Consell Nacional d'Unió de Pagesos va aprovar fa uns mesos el document de posicionament ¿davant l'especulació i el model depredador dels espais agraris en l'implantació d'energies renovables?, especialment preocupat per les dimensions dels projectes solars.

Vista general d'una planta solar fotovoltaica. Foto: ACN

Les xifres oficials justifiquen la qualificació de ¿massiu? en referència al desplegament al que al·ludixen els crítics cap al model actual, especialment al Segrià, les Garrigues, l'Anoia, la Conca de Barbera i el Baix Ebre, que són, per aquest ordre, les comarques més desitjades pels promotors fotovoltaics.

Així, des del novembre del 2019, quan es va aprovar el decret llei 16/2019 de mesures urgents

per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, el lobby fotovoltaic **ha presentat consulta prèvia sobre la viabilitat de l'emplaçament per desplegar 236 projectes a Catalunya**

(<https://agportal.dtes.gencat.cat/portal/apps/webappviewer/index.html?id=477dd8f0e9b7456da8384c09c7826472>), dels quals 40 han quedat descartats per la Ponència d'Energies Renovables. Noranta sis projectes poden presentar la sol·licitud d'autorització i iniciar la tramitació, a ulls de la Ponència (per bé que 72 amb condicions pel que fa a l'emplaçament), i sobre la resta encara no s'ha emès pronunciament previ.

Exceptuant les descartades, els projectes implicarien la generació de 3.535 MW de potència. Això pràcticament equival a triplicar la potència d'energia eòlica amb els parcs actualment en funcionament. D'altra banda, també s'han presentat sol·licituds per desplegar més de 700 aerogeneradors que igualment triplicarien la potència instal·lada actual.

Visor amb les sol·licituds presentades de centrals fotovoltaïques per analitzar la viabilitat de l'emplaçament.

Criteris "molt rigorosos"

¿És veritat que l'eòlica pot xocar més amb polítiques de biodiversitat i la fotovoltaica ho fa més amb el sòl agrícola, però des del primer dia s'apliquen una sèrie de criteris molt rigorosos per preservar el sòl de valor agrològic i l'interès agrari?, afirma Ferran Miralles, director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural. L'article 7 del decret estableix els criteris generals per a la implantació de parcs eòlics i plantes solars fotovoltaïques i a l'article 9 fixa criteris específics per a la implantació de plantes solars fotovoltaïques, des del punt de vista energètic, ambiental, urbanístics i paisatgístic, i demana "la no afectació significativa a sòls de valor agrològic alt o d'interès agrari elevat".

Es tracta, però, de criteris que ho deixen tot subjecte a interpretació?, afirma el professor de Geografia i exdiputat de la CUP per Tarragona Sergi Saladié. Sense concretar-ho es un camp qui pugui, i si no hi ha més limitacions surten empreses a mansalva, a molts llocs i molt concentrats, amb una amenaça de consum desorbitat del sòl agrari?, apunta.

¿Nombrosos dels actuals projectes d'energies fotovoltaiques ja estan alterant negativament l'activitat agrària?, adverteix la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya. A més alerten que ni tan sols se'n deslliuren camps on s'han fet grans inversions per al regadiu: ¿Suposaria una gestió nefasta del diner públic implantar projectes d'energies fotovoltaiques en terrenys en què l'Administració ha invertit grans recursos per a la seva transformació en regadius eficients?, alerta l'entitat.

L'Administració catalana, però, ho nega: ¿Es protegeixen els sòls on s'han fet inversions de regadiu i els projectes es dirigeixen cap a sòls dolents i forestals. Els criteris venen determinats per tot un seguit d'especialistes perquè les casuístiques són molt diferents, però la ponència, en consulta prèvia, està tombant el 30% dels projectes, aquells que no tenen cabuda perquè es protegeix el sòl agrícola?, sosté Miralles.

Però els ajuntaments busquen les pròpies eines davant una normativa que ha obert els seus termes als anhels de l'empresariat energètic sense prou condicionants, observen. D'aquí que alguns ajuntaments de les zones més directament afectades hagin aprovat moratòries de suspensió de les tramitacions urbanístiques de centrals eòliques i plantes solars buscant temps per aprovar modificacions dels d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) per regular des de l'àmbit municipal el que titllen de ¿desgavell?

Hi ha ajuntaments, com és el cas de Tarrés, que van ser a temps a introduir al POUM, abans d'aprovar-se mesos enrere, la delimitació de les zones de sòl rústic on que poden acollir estes instal·lacions, la manera que han trobat per posar ordre a la situació.

Alguns alcaldes no s'oposen frontalment als projectes, sinó a la seva massificació o afectació a llocs concrets: ¿Venim de la lluita antinuclear i creiem en les renovables, però la magnitud del cas ens ha agafat amb plans generals que no estaven preparats, i hi ha d'haver condicionants respecte a la distància amb habitatges de vegades disgregats, que no trenquen amb la superfície agrícola ni impacten sobre el patrimoni?, defensa l'alcalde de l'Ametlla de Mar, Jordi Gaseni.

A les teulades

La clau de volta per garantir la protecció del model agrari actual, afirma Saladié, ¿la marquen els propis informes de l'Institut Català de l'Energia, que determinen que cobrint totes les teulades útils de Catalunya es podria cobrir el 50% de la demanda elèctrica, aquest és el canvi?, sosté. De fet, la ciutadania ha emprés ja este canvi. Catalunya va tancar l'any 2020 amb 8.229 instal·lacions d'autoconsum a partir d'energia fotovoltaica en servei, xifra que multiplica per 3,5 els equips que hi havia l'any anterior. Des de principis de l'any 2019, es registra un increment trimestral mitjà del 48% en el nombre de noves instal·lacions d'autoconsum fotovoltaic instal·lades a Catalunya.

¿Instem l'Administració a fer una implantació racional i que no es massifiquen només en certs territoris, sinó que es distribueixi per tota Catalunya, aprofitant àrees on la seva implantació no signifiqui cap perjudici per ningú (polígons industrials, terres de baix valor agrari i paisatgístic, etc.), i fer la seva implantació prop dels nuclis importants de consum d'esta energia?, defensa la DOP Les Garrigues.

¿Apostem per uns projectes a ¿escala més local? i on el territori hi participi en igualtat d'oportunitats en el seu plantejament. Cal un plantejament de gran maduresa per a fer front d'una manera ordenada a este gran repte?, conclou la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya.